

Perbezaan tahap Pencapaian Cetakan Persekitaran antara Kanak-Kanak berumur Empat Tahun dengan Kanak-Kanak berumur Lima Tahun

Environmental Printing Level Differences between Four Years Old and Five Years Old Children

Amirul Azwan Bin Nor Azman*

Fakulti Pembangunan Manusia, Jabatan Pendidikan Awal Kanak-Kanak,
Universiti Pendidikan Sultan Idris, 35900 Tanjong Malim, Perak, MALAYSIA

*Corresponding author: amirulazwan741@gmail.com

Published: 28 June 2022

To cite this article (APA): Nor Azman, A. A. (2022). Environmental Printing Level Differences between Four Years Old and Five Years Old Children. *Jurnal Pendidikan Bitara UPSI*, 15, 202-210. <https://doi.org/10.37134/bitara.vol15.sp.18.2022>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/bitara.vol15.sp.18.2022>

Abstrak

Kajian ini dijalankan adalah untuk mengenal pasti perbezaan tahap pencapaian pengecaman cetakan persekitaran antara kanak-kanak berumur empat tahun dengan kanak-kanak berumur lima tahun. Oleh yang demikian, kajian ini dilakukan berlandaskan tiga objektif iaitu untuk mengenal pasti tahap pencapaian cetakan persekitaran berumur empat tahun dan juga lima tahun. Pada masa yang sama, pengkaji juga akan melihat perbezaan tahap pencapaian cetakan persekitaran yang membabitkan dua peringkat umur kanak-kanak tersebut. Reka bentuk kajian yang digunakan adalah kuantitatif yang berbentuk tinjauan. Sampel yang terlibat dalam kajian ini adalah seramai 60 orang kanak-kanak di mana 30 orang kanak-kanak merupakan kanak-kanak berumur 4 tahun dan bakinya merupakan kanak-kanak berumur 5 tahun. Sampel ini diambil daripada kanak-kanak yang mendapat pendidikan tadika di sekitar kawasan Tanjong Malim. Instrumen yang digunakan dalam pelaksanaan kajian adalah ujian cetakan persekitaran. Hasil dapatan kajian menunjukkan tahap pencapaian cetakan persekitaran kanak-kanak berumur 4 tahun adalah baik dengan jumlah skor min yang diperolehi kanak-kanak 4 tahun adalah 12.27 manakala tahap pencapaian cetakan persekitaran kanak-kanak 5 tahun menunjukkan mereka berada pada tahap yang baik dengan jumlah skor min 14.03. Seterusnya, perbezaan tahap pencapaian cetakan persekitaran antara kanak-kanak berumur 4 dan juga 5 tahun adalah tidak signifikan. Perkara ini diperolehi hasil daripada min skor bagi kedua-dua peringkat umur kanak-kanak tersebut mencatatkan min 11-15 skor min berdasarkan jadual 4.2 dan kedua-duanya berada pada tahap yang baik. Akan tetapi, min skor yang dicatatkan oleh kanak-kanak berumur 5 tahun adalah lebih tinggi berbanding kanak-kanak berumur 4 tahun. Perkara ini menunjukkan bahawa keputusan hipotesis alternatif adalah tidak signifikan tetapi mempunyai perbezaan berdasarkan skor min keseluruhan.

Kata kunci: Tahap, Cetakan Persekitaran, Kanak-Kanak, Empat Tahun, Lima Tahun.

Abstract

This study was conducted to identify differences in the level of achievement of environmental print recognition between four years old and five years old. Therefore, this study was conducted based on three objectives, namely to identify the level of achievement of the four-year and five-year environmental prints. At the same time, the researcher will also look at the differences in the level of environmental print achievement involving the two ages of the child. The study design used is quantitative in the form of a survey. The sample involved in this study was a total of 60 children of which 30 children were 4-year-olds and the rest were 5-year-olds. This sample was taken from children who received kindergarten education around Tanjong Malim area. The instrument used in the implementation of the study is an

environmental print test. The results of the study showed that the level of environmental print achievement of 4-years old children is good with the total mean score obtained by 4-year-olds is 12.27 while the level of environmental print achievement of 5-year-old children shows that they are at a good level with total mean score 14.03. Furthermore, the difference in the level of environmental print achievement between children aged 4 and 5 years is not significant. This is obtained as a result of the mean score for both ages of the child recorded a mean of 11-15 mean score based on table 4.2 and both are at a good level. However, the mean score recorded by 5-years old was higher than 4-years old. This indicates that the results of the alternative hypothesis are insignificant but have differences based on the overall mean score.

Keywords: Levels, Environmental Prints, Children, Four Years, Five Years

PENGENALAN

Kajian ini dijalankan adalah kerana kebanyakan tadika di Malaysia kurang mengambil berat berkaitan cetakan persekitaran di dalam premis mahupun institusi tadika yang dibangunkan oleh pihak-pihak tertentu. Taska mahupun tadika sama ada swasta mahupun kerajaan kurang peka akan kepentingan cetakan persekitaran di sekitar dan perkarangan taska dan tadika. Dindingdinding tadika hanya dicat pelbagai warna namun tiada sebarang maklumat dan informasi yang bersesuaian dengan umur kanak-kanak seperti huruf abjad, nombor 1 hingga 10, gambar haiwan, dan sebagainya. Selain itu, sikap pengusaha tadika yang mementingkan kuantiti daripada kualiti juga menjadi sebab mengapa tadika masa kini tidak seperti dahulu. Pengusaha tadika didapati lebih untuk mengambil langkah berjimat dengan membiarkan ruangan taska kosong dan diisi dengan pelbagai mainan berbanding maklumat yang mampu meningkat kemahiran literasi awal kanakkanak. Kajian ini berlandaskan tiga objektif iaitu untuk mengenal pasti pencapaian pengecaman cetakan persekitaran kanak-kanak berumur empat tahun. Di samping itu, objektif lainnya adalah untuk mengenal pasti pencapaian pengecaman cetakan persekitaran kanak-kanak berumur lima tahun dan untuk mengenal pasti perbezaan pencapaian pengecaman cetakan persekitaran antara kanak-kanak berumur empat tahun dengan kanak-kanak berumur lima tahun. Hipotesis kajian bagi kajian ini merupakan hipotesis alternatif (H_a) yang merujuk kepada persoalan kajian 3 iaitu perbezaan pencapaian pengecaman cetakan persekitaran antara kanakkanak berumur empat tahun dengan kanakkanak berumur lima tahun.

METODOLOGI

Reka Bentuk Kajian

Kajian yang dijalankan dengan menggunakan kaedah kuantitatif. Reka bentuk yang diaplikasikan adalah berbentuk kajian tinjauan.

Sampel Kajian

Populasi bagi kajian ini dipilih daripada dalam kalangan ibu bapa yang mempunyai anak-anak berusia 4 dan 5 tahun sahaja. Pensampelan yang digunakan adalah pensampelan bertujuan iaitu pengkaji akan menggunakan sebanyak 60 orang responden sebagai sampel bagi menjalankan kajian ini. Sampel responden yang diambil dapat mewakili keseluruhan populasi yang hendak dikaji iaitu para ibu bapa yang mempunyai anak berusia empat dan lima tahun yang menghantar anak-anak ke tadika di Tanjong Malim.

Instrumen Kajian

Instrumen yang digunakan oleh pengkaji dalam kajian adalah penggunaan ujian cetakan persekitaran bagi melihat pencapaian cetakan persekitaran kanak-kanak berumur empat dan

lima tahun. Data ujian diperoleh melalui lembaran ujian yang sama formatnya dan diedarkan kepada kanak-kanak berumur empat dan lima tahun.

Prosedur Pengumpulan Data

Prosedur pengumpulan data dijalankan secara berperingkat-peringkat supaya berjalan lancar. Proses pengumpulan data ini melibatkan daripada pelbagai sumber iaitu sumber primer dan sumber sekunder. Data primer kajian ini diperoleh hasil daripada data yang dikumpulkan melalui kajian lapangan iaitu pengedaran lembaran kerja kepada 60 orang responden yang terdiri daripada kanak-kanak yang berusia empat dan lima tahun. Pengumpulan data ini bertujuan untuk melihat pencapaian cetakan persekitaran kanak-kanak. Manakala proses pengumpulan data sekunder dilakukan melalui kunjungan ke perpustakaan dan melayari laman sesawang atau internet.

Selepas itu, proses penyusunan dan analisis data dilakukan setelah data telah selesai dikutip pengkaji. Bagi data primer, semakan berkaitan ketepatan data daripada lembaran kerja dan pengekodan data serta proses menganalisis data dilakukan melalui perisian SPSS. Analisis seperti peratusan, min, median, kolerasi, dan lain-lain dijalankan pengkaji. Setelah semua analisis terhadap kedua-dua sumber iaitu primer dan sekunder selesai, analisis pencapaian cetakan persekitaran terhadap kanak-kanak akan dilakukan.

i. Fasa Pertama

Proses permulaan bagi menjalankan kajian ini ialah mendapatkan pengesahan tajuk daripada penyelia (SV) iaitu Dr Jupri Bin Bacotang. Setelah itu, pengkaji akan menunjukkan lembaran kerja dan senarai semak untuk disemak dan diluluskan terlebih dahulu oleh penyelia sebelum pengkaji mengedarkan lembaran kerja kepada kanak-kanak berumur empat dan lima tahun.

ii. Fasa Kedua

Pengkaji meminta kebenaran daripada pihak tadika untuk mengedarkan lembaran kerja kepada kanak-kanak berumur empat dan lima tahun. Pihak tadika iaitu pengurus membaca terlebih dahulu lembaran kerja dan menyemak lembaran tersebut. Setelah lembaran kerja mendapat kelulusan daripada pihak tadika, pengkaji mengedarkan set lembaran kerja di beberapa buah tadika sebanyak 60 salinan.

iii. Fasa Ketiga

Seterusnya, setelah semua lembaran kerja telah diisi oleh kanak-kanak, pengkaji menjalankan proses pengiraan dapatan kajian dengan menggunakan perisian SPSS bagi mengisi data-data yang telah diperoleh. Proses perincian data agak rumit untuk dilakukan dan hasilnya akan dikemukakan dalam bab seterusnya.

Kaedah Analisis Data

Data primer yang diperoleh melalui set lembaran kerja telah dianalisis dengan menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science* (SPSS). Perisian ini bersifat mesra pelanggan serta mempunyai analisis statistik yang sesuai dengan kehendak kajian yang diperlukan pengkaji. Kaedah asas seperti jadual digunakan sebagai cara untuk mempersembahkan data kajian lapangan. Sebelum dipersembahkan, terdapat beberapa langkah yang perlu dilakukan sebelum data daripada kajian lapangan dapat dianalisis. Penyediaan data yang melibatkan proses pengekodan maklumat kepada kod numerikal yang sesuai. Sebelum data dianalisis menggunakan perisian SPSS, data yang telah ditukarkan kepada kod numerik dimasukkan terlebih dahulu ke dalam borang pengekodan bagi memudahkan proses penyemakan agar tidak berlaku sebarang kesilapan sewaktu proses analisis data. Data yang dihasilkan dan dihurai dipersembahkan melalui kaedah deskriptif bagi objektif pertama dan kedua manakala kaedah inferensi digunakan bagi mencapai objektif ketiga.

DAPATAN KAJIAN

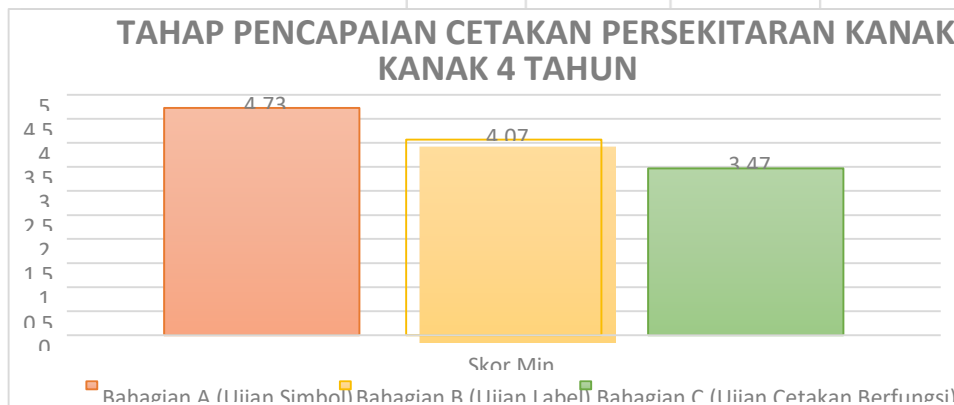
Tahap Pencapaian Cetakan Persekitaran Kanak-Kanak Berumur Empat Tahun

Berdasarkan Jadual 1 di bawah, bacaan min yang dicatatkan oleh kanak-kanak berumur 4 tahun bagi bahagian A iaitu ujian simbol adalah 4.73 dengan sisihan piawai .907. Skor terendah yang dicatatkan pada bahagian ini adalah 1 dan yang tertinggi ialah 5. Bagi bahagian B pula, skor minimum yang dicatatkan adalah 0 dan tertinggi adalah 5. Min keseluruhan bagi bahagian B adalah 4.07 dengan sisihan piawai 1.721. Pada bahagian C, data menunjukkan skor minimum kanak-kanak yang dicatatkan adalah 0 dan maksimum adalah 5. Akan tetapi, min yang dicatatkan adalah 3.47 dengan sisihan piawai 2.209.

Secara keseluruhannya, skor minimum yang dicatatkan dalam ujian cetakan persekitaran kanak-kanak berumur 4 tahun adalah 5 dan yang tertinggi dicatatkan adalah 15. Data menunjukkan min yang tercatat adalah 12.27 dengan sisihan piawai 3.552. Berdasarkan jadual tahap penilaian, min keseluruhan adalah 12.27 di mana ia boleh diklasifikasikan sebagai baik. Oleh itu, prestasi kanak-kanak berumur 4 tahun dalam ujian cetakan persekitaran mencatatkan keputusan yang baik.

Jadual 1 Data Min Tahap Pencapaian Pengecaman Cetakan Persekitaran Kanak-Kanak Berumur Empat Tahun

	Statistik Deskriptif				
	N	Minimum	Maksimum	Min	Sisihan Piawai
Bahagian A - Ujian Simbol (skor)	30	1	5	4.73	.907
Bahagian B - Ujian Label (skor)	30	0	5	4.07	1.721
Bahagian C - Ujian Cetakan Berfungsi (skor)	30	0	5	3.47	2.209
Jumlah	30	5	15	12.27	3.552

Rajah 1. Tahap Pencapaian Cetakan Persekitaran Kanak- Kanak 4 Tahun

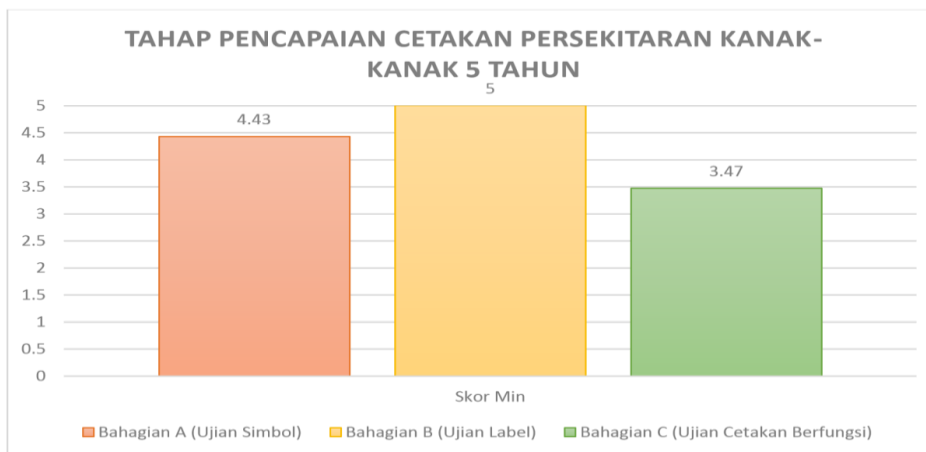
Tahap Pencapaian Pengecaman Cetakan Persekitaran Kanak-Kanak Berumur Lima Tahun

Berdasarkan Jadual 2 di bawah, min yang dicatatkan oleh kanak-kanak berumur 5 tahun dalam bahagian A iaitu ujian simbol adalah 4.43 dengan sisihan piawai 1.305. Dalam bahagian ini, kanakkanak memperoleh skor minimum 0 dan maksimum yang diperoleh adalah 5. Dalam bahagian B pula, skor minimum dan maksimum yang tercatat adalah angka yang sama iaitu 5. Ini bermaksud, kesemua 30 orang kanak-kanak berumur 5 tahun berjaya menjawab dengan betul dalam ujian label ini dengan min 5.00 dan sisihan piawai .000. Pada bahagian C iaitu ujian cetakan berfungsi, skor minimum yang dicatatkan oleh kanak-kanak adalah 1 dan yang tertinggi adalah 5. Min yang diperoleh ada 4.60 dengan sisihan piawai 1.003.

Secara keseluruhannya, jumlah markah yang diperoleh kanak-kanak 5 tahun dalam ujian cetakan persekitaran adalah 7 iaitu skor minimum dan 15 bagi skor maksimum. Min keseluruhan adalah 14.03 dengan sisihan piawai 2.157. Boleh disimpulkan bahawa tahap pencapaian kanak-kanak berumur 5 tahun adalah baik.

Jadual 2 Data Min Tahap Pencapaian Pengecaman Cetakan Persekitaran Kanak-Kanak Berumur Lima Tahun

	Statistik Deskriptif				
	N	Minimum	Maksimum	Min	Sisihan Piawai
Bahagian A - Ujian Simbol (skor)	30	0	5	4.43	1.305
Bahagian B - Ujian Label (skor)	30	5	5	5.00	.000
Bahagian C - Ujian Cetakan Berfungsi (skor)	30	1	5	4.60	1.003
Jumlah	30	7	15	14.03	2.157

Rajah 2 Tahap Pencapaian Cetakan Persekitaran Kanak-Kanak 5 Tahun

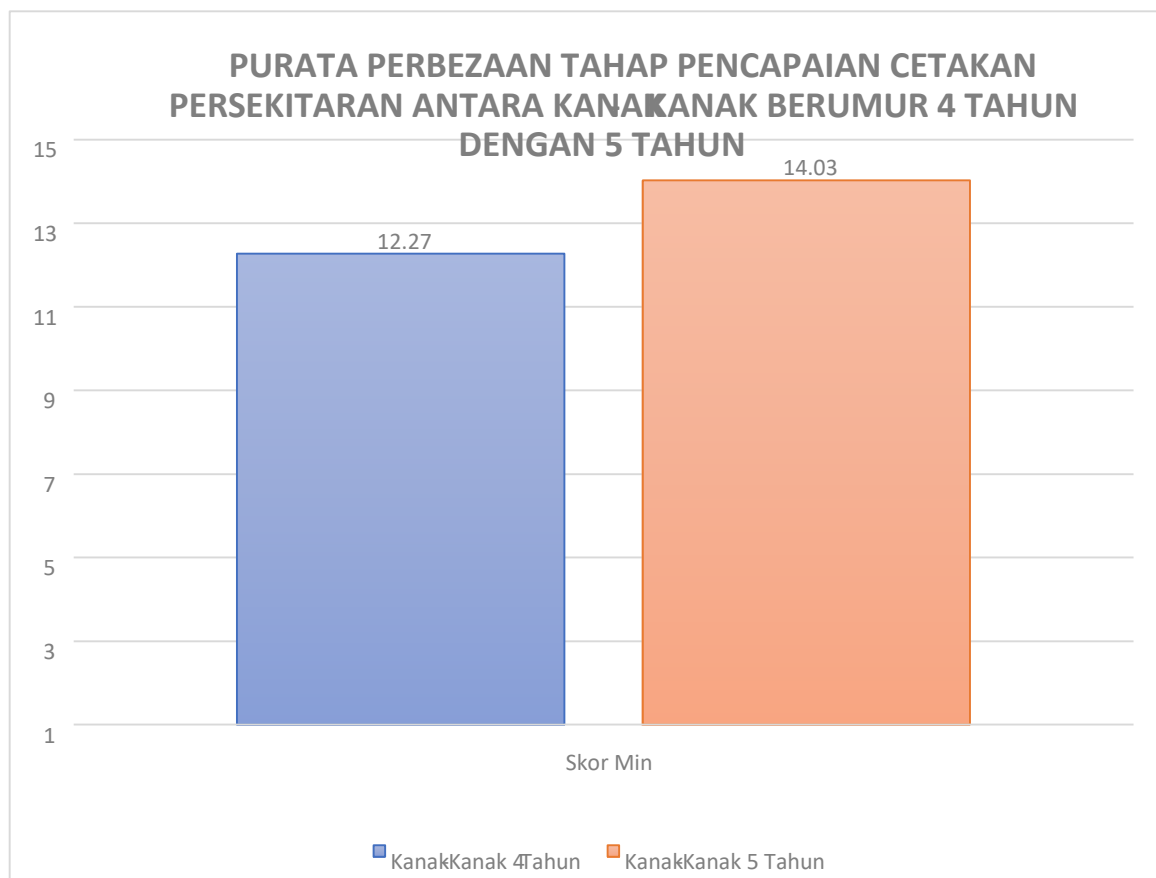
Perbezaan Pencapaian Pengecaman Cetakan Persekitaran Antara Kanak-Kanak Berumur Empat Tahun Dengan Kanak-Kanak Berumur Lima Tahun

Berdasarkan hasil analisis dapatan kajian, pengkaji mendapati terdapat perbezaan dalam skor min ujian cetakan persekitaran antara kanak-kanak berumur 4 tahun dengan 5 tahun. Skor keseluruhan min bagi kanak-kanak berumur 5 tahun adalah sebanyak 14.03 manakala skor keseluruhan min bagi kanak-kanak berumur 4 tahun adalah 12.27. Merujuk kepada Jadual 4.5, keputusan analisis menunjukkan $p=0.30 > 0.05$ iaitu tidak signifikan. Makanya, perbezaan bagi kanak-kanak berumur empat dan lima tahun adalah tidak signifikan. Data ini dianalisis dengan menggunakan jadual Ujian Wilcoxon T. Oleh itu, dapat dirumuskan bahawa kanak-kanak berumur 5 tahun lebih menguasai perkara berkaitan cetakan persekitaran berbanding kanak-kanak berumur 4 tahun.

Jadual 3 Perbezaan Skor Ujian Cetakan Persekitaran Antara Kanak-Kanak 4 Tahun Dan 5 Tahun

	N	Min	Sisihan Piawai	Nilai T	Tahap Signifikan
Umur 4 Tahun	30	12.27	3.552		
Umur 5 Tahun	30	14.03	2.157	1.00	0.30

Selain itu, berdasarkan jadual 4.6 di bawah, skor min ujian cetakan persekitaran pada bahagian A menunjukkan perbezaan sebanyak 0.3 iaitu kanak-kanak 4 tahun mencatatkan skor min 4.73 berbanding kanak-kanak 5 tahun dengan skor min 4.43 sahaja. Skor min kedua-dua umur ini diklasifikasikan berada pada tahap yang baik meskipun terdapat sedikit perbezaan. Bagi bahagian B pula, terdapat jurang perbezaan skor min yang besar iaitu dengan skor perbezaan sebanyak 0.97. Skor min kanak-kanak berumur 5 tahun mencatatkan skor min 5.00 iaitu skor penuh berbanding kanak-kanak 4 tahun yang merekodkan skor min 4.07 sahaja. Meskipun terdapat perbezaan yang besar, kedua-dua peringkat umur kanak-kanak tersebut tetap berada pada tahap yang baik. Pada bahagian C iaitu ujian cetakan berfungsi, terdapat perbezaan sebanyak 1.13. Ini kerana skor min yang diperolehi kanak-kanak 4 tahun pada bahagian ini hanyalah 3.47 yang dianggap berada pada tahap sederhana berbanding kanak-kanak 5 tahun yang mendapat 4.60 yang diklasifikasi sebagai tahap yang baik.

Rajah 3. Purata Perbezaan Tahap Pencapaian Cetakan Persekitaran Antara Kanak -Kanak Berumur 4 Tahun Dengan 5 Tahun

Jadual 4 Perbezaan Skor Min Ujian Cetakan Persekitaran Antara Kanak-Kanak 4 Tahun dan 5 Tahun

Bahagian	Skor Min		Tahap	
	4 Tahun	5 Tahun	4 Tahun	5 Tahun
A: Ujian Simbol	4.73	4.43	Baik	Baik
B: Ujian Label	4.07	5.00	Baik	Baik
C: Ujian Cetakan Berfungsi	3.47	4.60	Sederhana	Baik
Keseluruhan	12.27	14.03	Baik	Baik

PERBINCANGAN DAN IMPLIKASI KAJIAN

Perbincangan

Hasil dapatan kajian mendapati tahap pencapaian cetakan persekitaran kanak-kanak berumur 4 tahun berada pada tahap yang baik. Tahap pencapaian ini diukur melalui penggunaan jadual skor penilaian pada Jadual 4.2. Perkara ini dibuktikan berdasarkan Jadual 4.3 iaitu skor min keseluruhan adalah sebanyak 12.27 dengan sisihan piawai 3.552. Skor yang diperoleh menunjukkan tahap pencapaian kanak-kanak 4 tahun adalah baik. Dalam ujian ini, skor tertinggi yang dicatatkan adalah pada bahagian A iaitu ujian simbol dengan skor min 4.73. Pada bahagian B pula, skor min yang dicatatkan adalah 4.07 dan berada pada tahap yang baik manakala bacaan skor min 3.47 pada bahagian C menunjukkan kanak-kanak berumur 4 tahun masih berada pada tahap sederhana. Akan tetapi, keseluruhan skor min masih berada pada tahap yang baik.

Perkara ini menunjukkan bahawa kanak-kanak berumur 4 tahun sudah mula menguasai cetakan persekitaran. Akan tetapi, masih terdapat bahagian-bahagian yang perlu kanak-kanak perbaiki seperti bahagian C. Sebagaimana diketahui, cetakan berfungsi yang terdapat pada bahagian C memainkan salah satu peranan penting bagi perkembangan kanak-kanak dari segi pembelajaran terhadap dunia persekitaran mereka dan ia juga dapat meningkatkan pelbagai tunjang seperti tunjang komunikasi, tunjang sains dan teknologi dan lain-lain yang perlu dipelajari kanak-kanak secara tidak langsung. Pengaplikasian cetakan persekitaran di dalam kelas merupakan salah satu cara dalam membantu kanak-kanak meningkatkan lagi pengetahuan mereka dalam pembelajaran.

Dapatan kajian ini disokong melalui kajian Zainiah Mohamed Isa et al. (2018), yang membuat kajian terhadap Pencapaian Kemahiran Literasi Awal Kanak-Kanak Berusia 2, 3 dan 4 Tahun. Dalam kajian tersebut merangkumi lima komponen iaitu bahasa dan komunikasi, konsep cetakan dan cetakan persekitaran, fonemik dan fonetik, bacaan dan kefahaman naratif, dan tulisan awal. Kajian yang berdasarkan Instrumen Literasi Awal (Instrumen Lit-A) bagi menilai tahap pencapaian kanak-kanak berusia 2, 3 dan 4 tahun menunjukkan kanak-kanak berumur 2 dan 3 tahun masih berada pada tahap sedang menguasai manakala kanak-kanak 4 tahun berada pada tahap telah menguasai kemahiran literasi awal. Melalui kajian yang dilakukan pengkaji terdahulu, boleh disimpulkan bahawa melalui penggunaan modul yang bersesuaian, pelbagai kemahiran literasi awal kanak-kanak boleh diketahui dan dinilai. Hal ini termasuk dalam cetakan persekitaran yang disertakan sekali di dalam modul tersebut.

Hasil analisis dapatan kajian menunjukkan tahap pencapaian cetakan persekitaran bagi kanak-kanak berumur 5 tahun berada pada tahap yang baik. Skor min keseluruhan adalah 14.03 seperti yang dinyatakan dalam Jadual 4.4 dengan sisihan piawainya sebanyak 2.157. Skor min ini dinilai berada pada tahap yang baik berdasarkan Jadual 4.2 iaitu tahap penilaian bagi ujian

cetakan persekitaran. Dalam ujian cetakan persekitaran bagi kanak-kanak berumur 5 tahun, mereka memperoleh skor yang tinggi pada bahagian B iaitu ujian label dengan min 5.00 dan sisihan piawai .000. Ini bermaksud kesemua kanak-kanak berumur 5 tahun menjawab dengan tepat bagi bahagian ini. Akan tetapi, pada bahagian A iaitu ujian simbol, skor min yang diperoleh adalah 4.43 sedikit rendah berbanding bahagian C iaitu ujian cetakan berfungsi dengan skor min 4.60. Dapatan kajian ini membuktikan bahawa tahap pemahaman cetakan persekitaran kanak-kanak berumur 5 tahun ini adalah baik.

Analisis ujian cetakan persekitaran mendapati kanak-kanak berumur 5 tahun telah menguasai sepenuhnya perkara yang melibatkan label seperti yang tertera pada bahagian B. Oleh hal yang demikian, pendedahan kanak-kanak berumur 5 tahun terhadap simbol seperti yang terkandung bahagian A perlu dipertingkatkan lagi bagi memastikan kanak-kanak dapat memahami dan mematuhi simbol mudah yang terdapat di sekeliling mereka. Pengkaji juga berasakan akan pentingnya cetakan berfungsi di sekeliling kanak-kanak berumur 5 tahun kerana ia mampu menggalakkan peningkatan dari segi komunikasi yang melibatkan kosa kata, dunia persekitaran (sains), matematik awal yang melibatkan nombor dan cetakan berfungsi lain yang mampu merangsang kelima-lima deria kanak-kanak.

Dapatan kajian ini disokong oleh kajian Zainiah Mohamed Isa & Jupri Bacotang (2014) dalam kajiannya Kemahiran Literasi Awal Bagi Kanak-Kanak TASKA. Dalam kajian tersebut, pengkaji terdahulu menjelaskan bahawa penggunaan simbol digunakan oleh kanak-kanak bagi mereka memahami sesuatu gambaran sebelum mereka mula memahami fungsi tulisan. Selain itu, di dalam kajian tersebut turut mengandungi komponen konsep cetakan dan cetakan persekitaran yang merangkumi beberapa kemahiran seperti perbezaan antara cetakan dengan gambar, fungsi buku, ciri-ciri atau bahagian buku, komponen cetakan (huruf, suku kata, perkataan, dan ayat), peraturan cetakan (membaca dari kiri ke kanan, dan tanda bacaan), dan makna cetakan. Dengan ini maka jelaslah bahawa cetakan persekitaran ini sedikit sebanyak membantu kanak-kanak untuk cepat membaca dan menulis dan bukannya bergantung kepada belajar semata.

Dapatan kajian mengenai perbezaan tahap pencapaian cetakan persekitaran antara kanak-kanak berumur 4 tahun dengan 5 tahun secara keseluruhannya menunjukkan kedua-dua peringkat umur ini mempunyai tahap yang sama iaitu tahap baik berdasarkan Jadual 4.6. Skor min yang diperoleh dalam bahagian A iaitu ujian simbol oleh kanak-kanak berumur 4 tahun adalah sebanyak 4.73 manakala bagi kanak-kanak berumur 5 tahun adalah 4.43.

Skor min bagi bahagian B iaitu ujian label bagi kanak-kanak berumur 4 tahun adalah 4.07. Akan tetapi, pada bahagian ini, kanak-kanak berumur 5 tahun merekodkan skor min 5.00 iaitu merupakan skor penuh. Di samping itu, dalam bahagian C iaitu ujian cetakan berfungsi, skor min yang diperoleh kanak-kanak berumur 4 tahun adalah 3.47 manakala 4.60 diperoleh kanak-kanak berumur 5 tahun.

Berdasarkan hasil analisis dapatan kajian tersebut, dapat disimpulkan bahawa kanak-kanak berumur 5 tahun lebih menguasai cetakan persekitaran berbanding kanak-kanak berumur 4 tahun. Meskipun kedua-dua peringkat umur berada pada tahap yang baik, tetapi tidak terdapat perbezaan yang signifikan cuma perbezaan daripada skor min sahaja. Dalam hal ini, kanak-kanak 4 tahun perlu diberikan pendedahan lagi terhadap cetakan persekitaran bagi mengecilkan jurang mereka dengan kanak-kanak 5 tahun. Ini kerana cetakan persekitaran memberi impak positif dalam kemahiran literasi awal kanak-kanak terutama dari segi pertuturan, penulisan dan juga pembacaan.

Implikasi Kajian

Pengkaji

Berdasarkan data yang dianalisis, pengkaji telah mengenalpasti perbezaan yang terdapat dalam pencapaian cetakan persekitaran antara kanak-kanak berumur empat tahun dengan lima tahun. Pendedahan terhadap cetakan persekitaran di awal usia adalah penting dalam menggalakkan perkembangan kanak-kanak dari berbagai tunjang seperti tunjang komunikasi. Dalam kajian ini, pengkaji mendapati terdapat kanak-kanak yang masih belum menguasai beberapa cetakan

persekitaran kerana terdapatnya kanak yang mendapat skor 0 dalam bahagian-bahagian yang terdapat dalam ujian cetakan persekitaran.

Pendidik

Melalui kajian ini, guru ataupun pendidik dapat memanfaatkan sepenuhnya penggunaan cetakan persekitaran yang terdapat di dalam kelas. Pendedahan terhadap cetakan berfungsi seperti simbol, label dan cetakan berfungsi menggalakkan lagi perkembangan kanak-kanak untuk cepat membaca dan menghafal abjad. Bukan itu sahaja, guru juga boleh mengaplikasikan suasana kelas ceria dengan memenuhi setiap ruangan kelas dengan pelbagai sudut informasi bagi memastikan kanak-kanak sentiasa belajar secara informal. Selain itu, kajian ini membolehkan guru sentiasa peka dengan keadaan sekitar dengan sentiasa memberikan input atau gambaran simbol, label yang belum pernah dilihat kanak-kanak untuk digunakan sewaktu sesi pengajaran dan pembelajaran.

Ibu Bapa

Melalui kajian ini, ibu bapa boleh menilai sendiri sejauh mana tahap cetakan persekitaran anakanak mereka. Hal ini kerana tidak semua kanak-kanak didedahkan dengan cetakan persekitaran di sekeliling mereka berikutan ibu bapa menganggapnya sebagai sesuatu yang tidak relevan. Oleh itu, melalui kajian ini, ibu bapa akan mulai sedar akan betapa pentingnya cetakan persekitaran mampu mempengaruhi perkembangan anak-anak mereka dari pelbagai aspek kemahiran.

KESIMPULAN

Secara keseluruhannya, berdasarkan kajian yang dijalankan pengkaji, dapat disimpulkan bahawa terdapatnya perbezaan tahap pencapaian cetakan persekitaran antara kanak-kanak berumur empat tahun dengan lima tahun. Perkara ini dapat dilihat terdapatnya perbezaan yang signifikan dalam tahap penilaian antara kedua peringkat umur yang terbahagi kepada beberapa bahagian. Oleh yang demikian, diharapkan kajian ini dapat memberi motivasi kepada pendidik untuk mendedahkan kanak-kanak kepada pelbagai cetakan persekitaran yang terdapat di sekeliling mereka dengan lebih terperinci. Oleh itu, pendedahan yang berterusan terhadap cetakan persekitaran adalah perlu sama ada secara langsung atau tidak langsung bagi memastikan kanak-kanak tidak terlalu jauh ketinggalan berbanding kanak-kanak lain kerana cetakan persekitaran juga berfungsi dalam memastikan kanak-kanak cepat mengemang, membaca dan menulis perkataan.

RUJUKAN

- Bacotang, J., Mohamed Isa, Z., Che Mustafa, M., Arshad, M., & Omar, A. (2019). ADDIE MODEL APPLICATION IN THE EARLY LITERATURE MODULE (LIT-A MODUL) DEVELOPMENT FOR EARLY CHILDHOOD (1 - 10). *Jurnal Pendidikan Bitara UPSI*, 9(2), 1-10. Retrieved from <https://ejournal.upsi.edu.my/index.php/JPB/article/view/2468>
- Zainiah Mohamed Isa & Jupri Bacotang. (2014). *Kemahiran Literasi Awal bagi Kanak-kanak Taska*. Conference: Seminar Kebangsaan Pendidikan Awal Kanak-kanak 2014.
- Isa¹, Z. M., Bacotang, J., & Mustafa, M. C. (2018). Pencapaian kemahiran literasi awal kanak-kanak berusia 2, 3 dan 4 tahun.